

Preek ds. H.J. Begemann – H.C. Zondag 41

Gemeente van onze Here Jezus Christus,

Vandaag wil de Here ons bijzonder aanspreken met het zevende gebod uit de grondwet van zijn verbond: "Gij zult niet echtbreken". Dit gebod raakt dus het seksuele leven, dat Hij geschapen heeft, toen Hij de mens schiep naar zijn beeld: "man en vrouw schiep Hij hen" (Gen. 1:17). Beter weergegeven: "mannelijk en vrouwelijk schiep Hij hen". Alle nadruk valt hier op de geslachtelijke onderscheiding bij de mens. Die geslachtelijke onderscheiding heeft de Here gegeven als een verrijking van het menselijk bestaan. Maar nu heeft Hij aangaande dat rijke geschenk ook zijn eigen verordeningen, zijn gebruiksvoorschriften gegeven. Het is alsof Hij zeggen wil: Ik, de HERE, uw God gaf u een geweldig geschenk, maar nu moet u toezien, dat u dat pure Godsgeschenk niet verbroddelt en bederft. We kunnen geen gebod losmaken van dat wondere opschrift: "Ik ben de HERE, uw God". Dat woord is de basis waarop het leven floreert. Het is de koepel waaronder het wordt gekoesterd, het is de kracht waardoor het kan bestaan.

Die levensrijkdom kunnen we zo gemakkelijk verspelen, ook door onze zonden tegen dit zevende gebod. Dat door God ons gegeven levensgeluk van het man-zijn en het vrouw-zijn, het kan zo gemakkelijk bedorven en geschonden worden door ons boze hart.

Daarom komt de Here met dit gebod om ons bij dat door Hem en zijn genade gezegende leven te bewaren. We willen dan: "Luisteren naar de HERE onze God, als Hij zegt: "Gij zult niet echtbreken".

We zien dan achtereenvolgens:

1. De Here vervloekt hiermee alle onkuisheid
2. De Here waarschuwt tegen alles wat tot onkuisheid verleiden kan
3. De Here wil dat wij lichaam en ziel zuiver en heilig bewaren als tempel van de Heilige Geest

Broeders en zusters,

1. Niemand hoeft - vanmorgen/vanmiddag - te denken: Ik hoef niet te luisteren, wat dit gebod geldt mij niet, want ik ben ongetrouwd. Zoals het vijfde gebod allen gold, niet alleen die onder gezag gesteld zijn maar ook die met gezag bekleed zijn, zo geldt het zevende gebod ook allen: gehuwden en ongehuwden, volwassenen en jeugd. De catechismus laat dat ook duidelijk uitkomen door op te merken, dat de HERE God alle "onkuisheid" vervloekt. Dat is dus de onkuisheid van een gehuwde, van een ongehuwde en van een jongen of meisje.

Nu is er wel kritiek geoefend op juist deze stelling van ons leerboek. Achter die stelling zou namelijk iets schuilen van "de minachting van het lichaam" en "minachting van de seksualiteit". En tengevolge van deze strengvrome schuwheid werd destijds het begrip "kuisheid" eenzijdig betrokken op "vrij-zijn van seksuele begeerten". En daarom zou het volgens deze beschouwing juist zijn geweest als de catechismus het punt van de onkuisheid niet tot de hoofdzaak van dit gebod zou hebben verklaard.

Maar wie op deze wijze de catechismus wil verstaan zoekt de verklaring te vinden in allerlei theologische en wijsgerige gedachtegangen, die ten tijde van de opstelling van de catechismus gangbaar waren. De catechismus zelf wijst ons echter een andere weg, namelijk de weg naar de Schriften.

Ook onder antwoord 108 worden door de opstellers verschillende bijbelteksten opgesomd. Daarbij is dan allereerst Leviticus 18 de verzen 27 t/m. 29. We hebben zo-even samen een deel van Leviticus 18 gelezen. Om goed te verstaan wat de Here ons zegt, is het dienstig daar nader bij stil te staan. Daarbij is er eerst op te wijzen dat de hoofdstukken 18 t/m 20 een zekere eenheid vormen; een eenheid die hierin uitkomt, dat hoofdstuk 20 teruggrijpt op de beide voorgaande hoofdstukken.

Nu valt het bij de lezing van deze drie hoofdstukken op, dat we hier in veelvuldige herhaling, steeds als refrein tegenkomen: "Ik ben de HERE, uw God". Datzelfde refrein, dat heel de wet van de tien geboden zo sterk bestempeld heeft. Wanneer de Here nu in

deze hoofdstukken zijn eis van zedelijke reinheid stelt, wil Hij Israël kennelijk en krachtig herinneren aan die verbondsbasis van zijn volksbestaan. Op die basis van het verbond ligt nu ook het seksuele leven.

Op die manier kwam de Here zijn volk onderwijzen toen het kort tevoren uit Egypte was vertrokken en weldra naar Kanaän zou optrekken. Gods volk leefde toen om zo te zeggen "op de grens van twee werelden". Achter hen lag Egypte met heel de daar gegroeide cultuur en maatschappij-vorm. De Here zegt: U hebt er midden tussen geleefd. Rechts en links van u gebeurde het en zonder enig gevoel van schaamte. Sterker nog: U hebt het niet alleen maar meegemaakt dat u anderen zich daaraan hebt zien schuldig maken, u bent ook zelf door dat Egyptisch gedragspatroon beïnvloed. U bent zelf niet "vreemd" gebleven aan die geest van Egypte. Ook met deze zonden bent u allengs gaan meedoen. U hebt uzelf niet rein bewaard voor Egypte's goddeloosheden, want uw eigen hart is even slecht als dat van een Egyptenaar.

Maar, zo zegt de Here nu verder, thans bent u op weg naar het land dat Ik u geven zal. Weldra staat u voor de grenzen van Kanaän. En nu kom Ik u vooraf waarschuwen.

Want wel is Kanaän een heel ander land dan Egypte. En er is ook een heel andere bevolking, maar de mensen dáár zullen niet minder verderfelijker blijken te zijn dan die van Egypte. Als Israël straks Kanaän zal binnentrekken dan zal een verpestende doodslucht dat volk tegenwaaien. Het is de doodslucht van het per-verse -, van een verdorven -, van het weerzinwekkende - seksuele leven daar.

Ook daar zal een vader het met zijn dochter houden en zal een mens zich afgeven met een dier. En men zal het ook daar met vrome smoesjes trachten goed te praten. Men zal er zelfs een stuk godsdienst in zien om het maar zo onschuldig mogelijk voor te stellen. Maar Ik, de HERE uw God, Ik zeg u: het is niets anders dan walgelijke dood! En daarom kom Ik u waarschuwen, opdat u niet met de Kana-anieten door die doodslucht bedweld raakt en omkomt.

Welnu gemeente, onze catechismus begint te verwijzen naar juist dat bijbelgedeelte. Maar dan kan ook wel duidelijk zijn wat hij bedoelt met alle onkuisheid. De catechismus zegt: één ding staat wel vast, ongeacht of je nu in Egypte leeft of in Kanaän, het is overal ter wereld en altijd hetzelfde liedje: namelijk het lied van de liederlijkheid, van de zedeloosheid. En de Here waarschuwt niet alleen de gehuwden maar evenzeer de ongehuwden tegen de verpestende walm van die ongerechtigheid, opdat niemand van ons daardoor zou worden bedweld en te gronde gericht.

De wereld, ook van vandaag, heeft haar eigen stijl, de stijl van de stijloosheid. En daar leven we allemaal, gehuwd en ongehuwd, jong en oud, midden tussenin. De walmen van de wereld waaien ook over ons allemaal heen. We hebben immers onze ogen niet in de zak als we langs de seks-schreeuwende reclameplaten lopen, we leven niet op een eilandje wanneer het op kantoor of in de fabriek in zoveel gesprekken alles om de seks draait. De televisie brengt het alles schaamteloos en op geraffineerde wijze ook onze woningen binnen.

Maar nu komt de Here tot ons zeggen in Leviticus 18-20, dat wij staan op de basis van het verbond: "Ik ben de HERE uw God". Wij zijn door Gods verlossende genade uit Egypte uitgeleid, dat is ook uitgeleid uit de stijloosheid van het daar versekste leven. De Here zegt tot zijn aldus verlost volk: "Zie nu toe, dat u in Kanaän niet opnieuw in dezelfde sfeer wordt bedorven, die u zo zwaar had geboeid in Egypte. U moet afgezonderd blijven van die bandeloze stijloosheid, ook in het seksuele leven!".

Toen de Here de woorden van Leviticus 18-20 sprak, stond Israël tussen twee vuren: dat van Egypte en dat van Kanaän. Het waren twee geheel en al verterende vuren, dodelijk. En eenzelfde vuur gloeide en smeulde diep in het eigen hart van Gods volk. Uit die wurgende greep komt de Here zijn volk verlossen. Hij heeft bewerkt, dat de ellende van Egypte tot het verleden is komen te behoren. Dat deed Hij met zijn machtige arm en door zijn sterke hand. Maar nu dreigt een nieuw gevaar in Kanaän.

Dat land heeft zijn eigen "zedes" en zijn eigen gewoonten. En die zeden en gewoonten hebben voor de Kana-anieten de kracht van inzettingen - zoals wij wel spreken van de voorschriften van de mode; wat schrijft de mode ons voor? - Het milieu waarin je verkeert wil je zijn gedragspatroon graag voorschrijven, opleggen. Je moet die levensstijl normaal gaan vinden. Geen taboes meer in de seksualiteit, dan loop je achter, dan ben je

preuts en zo wordt het je opgedrongen, voorgeschreven, als een inzetten. Anders hoor je er niet bij, kun je niet meekomen.

Jongens en meisjes, laat je die inzetten van vandaag maar niet opdringen en voorschrijven. De HERE is jouw God, je staat op de basis van het verbond. Laat je niets opleggen door de zgn. massadwang, zo in de trant van: "ze doen het toch allemaal, waarom wil jij een uitzondering vormen? Doe toch gewoon, net als iedereen!" Nu in dergelijke omstandigheden komt Gods verlost volk terecht: de "inzettingen" van Kanaän. Maar daar is het volk des Heren ook vandaag nog niet uit verlost. Ook heden ten dage dus leeft de kerk te midden van een wereld met een eigen seksueel gedragspatroon: een gedragspatroon dat verandert naarmate de mensen veranderen.

Het is niet opgebouwd naar de vaste normen van de buiten en boven de mens staande wet van God, nee, het zoekt uitsluitend en alleen zichzelf uit te leven. En dan komt van het een als vanzelf het ander. Dan zien we een ontstellend voortvretende verwording, dat is ontaarding, in allerlei opzicht. Dan kan het gebeuren dat jongens en meisjes in een schoolklas het vandaag de gewoonste zaak van de wereld vinden, dat ze in groepsverband geslachtsgemeenschap gaan oefenen. Dan kan het gebeuren dat bepaalde kranten vol staan met advertenties van echtparen die intieme omgang zoeken met andere echtparen, partnerruil, tot verrijking van het leven. Temidden van zo'n wereld leeft Gods kerk vandaag.

En ze leeft daar met diezelfde zondige vuurbrand, smeulend diep in het eigen hart. En die wereld wil haar gedragspatroon gaan voorschrijven als het meest normale en het moet alles geaccepteerd worden als normaal, denk ook aan de homofilie. Ze spreekt over buitenechtelijk en voorechtelijk geslachtsverkeer als over de meest normale aangelegenheid.

Ze vindt het een gewone zaak, dat jongens en meisjes met elkaar omgaan als gehuwden. Het wordt vandaag gewoon van ze verondersteld. "Dat is toch heel gewoon en natuurlijk zeker?".

Zie, broeders en zusters, het zevende gebod is toch heus niet iets waar alleen maar onze gehuwden mee van doen hebben, en waar onze kinderen buiten staan. Ook in dit gebod heeft de Here de totale mens op het oog, tot zijn behoud, gehuwd en ongehuwd. De Here wil de mens doen gruwen van de goddeloze praktijken, ja, maar bovenal van de goddeloze geest achter die praktijken, namelijk alsof wij maar straffeloos zouden kunnen denken en handelen. Alsof wij maar straffeloos ons kunnen laten beïnvloeden door de geest van deze eeuw. In Leviticus 18 heeft de Here zijn oude volk gewaarschuwd: "Pas toch op voor de stijlloosheid van Kanaän. Pas op voor de stille infiltratie van de wereld!. Integendeel, u moet mijn verordeningen en mijn inzetten in acht nemen en daarnaar wandelen! ".

Doe dat; of u nu oud bent of nog maar jong, gehuwd of ongehuwd. "Ik ben de HERE, uw God!" Dat betekent het nu, dat God alle onkuisheid vervloekt. In Leviticus 18:28 zegt de Here, dat het land u zal uitspuwen als u gaat leven zoals Kanaän dat doet. Daardoor breekt u uzelf de nek en ontfermt u uzelf uit Gods verbondszegen. Dan is er voor u geen vrede en geen leven meer!

Nee, als de Here alle onkuisheid vervloekt, dan wil Hij ons niet strengvroom schuw maken voor alles wat met de seksuele onderscheiding samenhangt, die Hij zelf in zijn welbehagen gegeven heeft. Maar dan wil de Here ons behoeden, opdat we daarin niet de zegen van zijn verbond verliezen.

Daarom moeten wij allemaal, oud en jong, gehuwd en ongehuwd, onze ogen wagenwijd open hebben. Opdat we helder en klaar onderkennen de absolute stijlloosheid van de wereld die ontzonken is aan de stijl van Gods verbond. Bovenal opdat we de boosheid van ons eigen hart onderkennen. Daar moeten onze jongens en meisjes aan denken in hun verkering en tijdens hun verloving. Daar moeten onze gehuwde mannen en vrouwen vol van zijn maar evenzeer degenen die niet of niet meer gehuwd zijn. Opdat niet een van ons Gods zegen verliest!

2. Hebben wij er zo iets van gezien, dat de Here in het zevende gebod alle onkuisheid vervloekt, dan gaan we er nu naar luisteren - in ons 2^e punt - dat de Here ook waarschuwt tegen alles wat tot onkuisheid kan verleiden.

Want tegen deze achtergrond nu gaat onze barmhartige God ons nu ook heel concreet waarschuwen tegen alle onkuise, onreine daden, gebaren, woorden, gedachten, begeerten, en wat ook maar de mens tot onkuisheid zal kunnen verleiden. En ook in dit verband denk ik dan nog even aan Leviticus 18. Daar worden allerlei daden genoemd die de Here een gruwel acht. Dat betreft dan praktijken zoals die destijds rond Israël werden aangetroffen. Ik stel me zo voor, dat als de Here in onze tijd dat oude boek Leviticus had geschonken er wel heel wat concrete voorvallen zouden genoemd zijn, die wij vandaag aantreffen.

De Here liet in dit bijbelgedeelte duidelijk uitkomen, tegen welke concrete zonden Hij zich keerde en tegen welke gedragingen Hij zijn volk wilde waarschuwen.

Maar nu moeten we wel goed toezien. Want niemand moet denken dat hij of zij van die vreemde smetten vrij zou zijn, als hij of zij niet tot dergelijke daden komt. We moeten ons ook wachten voor alle onkuise, onreine gebaren. Een gebaar is het begin van de daad. We moeten dus zelfs niet een klein begin maken met dit kwaad, zo met de gedachte van: "Ik houd de grens wel goed in het oog en verder ga ik niet". De Here zegt: U kent de krachten niet die in u werken en woelen. U moet u zelfs van dat begin zover mogelijk verwijderd houden. Daarom moet u zich ook wachten voor onkuise praatjes. U kent toch wel de macht van het woord? Ja, kent u die werkelijk? Maar dat lijkt er weinig op, als u gehuwd of ongehuwd, maar van alles en nog wat gaat lezen. Beseft u wel, dat dat veel meer invloed heeft, dan u mogelijk vermoedt? U bezoedelt uw geest! Niemand leest straffeloos perverse, verdorven lectuur. Het infecteert u. Als u slechte lectuur leest, dan gebeurt bij u waar we bij onze Nederlandse dijken zo bang voor zijn: Een klein dier als een rat graaft z'n gang door dat dijklichaam. Straks blijkt, als niet tijdig maatregelen genomen worden, dat die dijk ondermijnd is. Dijkdoorbraak is het gevolg. Het lijkt zo nietig. Maar het is op zich reeds zonde tegen het zevende gebod. Zo is het met de woorden die u spreekt, die u leest, in boeken, in bladen. Niet minder met de woorden die u hoort in dubbelzinnige mopjes, vulgaire taal. De macht van het woord is veel en veel groter dan velen vermoeden. Terwijl daarbij komt, dat de macht van de seksuele driften, die onze God heeft geschapen, maar die door de zondeval geheel zijn bedorven, eveneens veel en veel sterker is dan wij misschien denken.

Immers door dat alles worden uw gedachten beïnvloed. Als we onze gedachten en fantasieën maar de vrije loop laten en allerlei voedsel geven, moeten we er niet vreemd van opkijken dat we voor de bijl gaan - uit gebrek aan geestelijke weerstand. Dan zijn we vergiftigd in ons denken. Dan is onze geest allang niet rein meer.

Zie, daarom waarschuwt onze goede God ons, dat we ons maar verre houden van alles wat ons ook tot onkuisheid verleiden kan. De tegenwoordige wereld heeft zo haar lectuur, haar illustraties, haar films, haar geraffineerde kleding. De reclame maakt gebruik van seksuele prikkels om de verkoop van bepaalde artikelen te stimuleren. Veel van de moderne literatuur is er zonder meer op uit - met voeten te treden wat God aan inzettingen voor kerk en wereld gegeven heeft. En dit moet ook gezegd van veel zgn. voorlichtingslectuur, die openlijk of heimelijk ten verkoop wordt aangeboden.

Zogenaamd om het leven en het huwelijk rijker te maken, maar het gaat kapot en alleen de uitgevers ervan worden rijker. Zogenaamd om een mens in nood te helpen.

Is er een schaap van Gods kudde werkelijk in nood, laat hij zich niet tot dergelijke voorlichtingslectuur begeven om hulp, maar laat hij of zij zich begeven tot de herders, die Christus aanstelde. Opdat zij hulp bieden naar Gods verbond, tot behoud van velen. En laat ons bovenal geloven, dat er bij onze barmhartige God veel vergeving is voor bedreven kwaad. Maar laat het bij geen van ons ontbreken aan het gebed om de genade van Gods Geest, opdat wij door Hem verlicht worden, een nieuw en rein hart krijgen en ons pad dat soms moeizaam kan zijn in zijn kracht verder gaan. Zie, dan wordt ons leven gezegend en rijk gemaakt, zowel in de heilige huwelijkse staat als daarbuiten.

3. En als we dan zo deze waarschuwing gehoord hebben tegen alles wat tot onkuisheid, tot onreinheid verleiden kan, dan horen we nu nog, dat de Here wil, dat we lichaam en ziel zuiver en heilig bewaren als tempels van de Heilige Geest. Ja, broeders en zusters, want het komt er toch voor God op aan, dat wij ons naar lichaam en ziel zuiveren en heilig bewaren, omdat onze lichaam en onze ziel tempels van de Heilige Geest zijn. Onze God wil niet wonen in een vuile tempel. Hoe heeft onze Heiland getoornd, toen men Gods tempel verontreinigde. Ook de Heilige Geest wil niet wonen in een tempel die niet dagelijks wordt gereinigd van onze eigen onreinheid. Nee, dit betekent geen mijding en onthouding.

Paulus schreef aan Titus, in hoofdstuk 2 vers 5, dat jonge vrouwen kuis moeten zijn, maar tegelijkertijd moeten ze man en kinderen liefhebben. Kuisheid is dus wel het tegendeel van onthouding. Een vrome gehuwde vrouw zal graag kinderen krijgen.

En aan Timotheüs schrijft dezelfde apostel, dat een gehuwde vrouw behouden zal worden door kinderen ter wereld te brengen als zij maar blijft in geloof, liefde en heiliging, met ingetogenheid, 1 Timotheüs 2 vers 15. Zie, daar hebt u die duidelijke positieve gedachte van de Schriftuurlijke kuisheid.

O nee, Paulus wil niet zeggen dat een vrome vrouw nu maar zoveel mogelijk kinderen zal moeten krijgen, hoe meer hoe beter. Allerm minst. Daar gaat het in het verband van zijn betoog eenvoudig niet over. Waar het wèl om gaat, op een heel bijzondere en tere manier, zegt Paulus dat we ook met ons lichaam de Here zullen dienen en dat dat niet iets minderwaardigs is.

En de kinderloze gehuwde vrouw hoeft zich hierdoor ook niet achteruitgezet te voelen. Als de Here haar kinderen onthoudt, kan zij natuurlijk net zo goed zalig worden. Maar nogmaals: Paulus waarschuwt hier niet tegen de gedachte dat het seksuele leven tussen een man en zijn vrouw eigenlijk iets slechts zou zijn, iets minderwaardigs. Nee, het gaat hem er om dat we ook zo als getrouwden de Here dienen ook met het lichaam, mits we blijven in geloof, liefde en heiliging, met ingetogenheid.

Nu, dan weet u voldoende. Ook binnen het huwelijk kan allerlei perversiteit voorkomen. En dat is uit de boze. 1 Timotheüs 2 vers 15 legt de norm aan ook voor het leven van een gehuwde man met zijn vrouw. Alleen de Here dienen: niet uitsluitend met het lichaam. Vaak denkt men bij seksualiteit uitsluitend aan de lichamelijke onderscheiding tussen man en vrouw. Maar de Here heeft de vrouw niet alleen naar haar lichaam onderscheiden van de man. Ze is als gehele mens totaal anders dan de man. Zij is in één woord, als totale mens: vrouwelijk. Evenals de man als totale mens mannelijk is.

Daarom heeft ook de ongehuwde alles met dit gebod te maken. Ook elke ongehuwde man en iedere ongehuwde vrouw kan de Here dienen juist als man en als vrouw. Daar heeft evenwel ieder zijn eigensoortige genade van de Here voor nodig. Een genade, waar veel om moet worden gebeden. Het ongehuwd blijven kan erg moeilijk en zwaar zijn. Als ik zo lees wat Paulus in 1 Korinthe 9 schreef, krijg ik de indruk dat hij het ook niet gemakkelijk heeft gehad met zijn ongehuwde staat. Maar door Gods genade heeft Paulus zijn taak toch kunnen aanvaarden en zich dienstbaar mogen stellen aan de Here.

Eenzelfde genade is nodig voor zoveel ongehuwden in deze tijd. Maar eenzelfde genade is ook nodig voor al de gehuwden. Opdat allen God verheerlijken, zoals Hij dat verwacht van Zijn kinderen.

Op het aanhoudend gebed zal de Here naar zijn belofte die genade geven aan de ongehuwden en aan de gehuwden, aan de kinderlozen en aan de ouders van de grote gezinnen. Déze genade: dat zij in de staat waarin God hen in dit leven stelt, Hem verheerlijken. Dat is toch pure genade!

Een genade, die menigte van zonden, in gedachten, woorden, gebaren en daden verzoent en bedekt door het kruisbloed van Golgotha.

Amen.